

Лекція № 5

Нормативно-правові засади забезпечення якості освіти: досвід ЄС

Зміст лекції відображає виключно думку авторів, Виконавче агентство з питань освіти, аудіовізуальних засобів і культури (EACEA) та Європейська Комісія в сфері (вищій) освіти не несуть відповідальності за використання інформації, що міститься в ньому.

План

- 1) Про ЄС
- 2) Становлення сучасної системи координації розвитку освіти в державах-членах ЄС
- 3) Законодавчо-стратегічний вимір політики ЄС у галузі вищої освіти
- 4) Документи ЄС щодо забезпечення якості ВО
- 5) Роль Болонської декларації у забезпечення якості ВО
- 6) Інші документи в ЄПВО щодо ЗЯ
- 7) Система ВО України в контексті європейської інтеграції

Про ЄС

- ✓ 9 травня 1950 – початок європейської інтеграції – Роберт Шуман
- ✓ 18 квітня 1951 (23 липня 1952) – підписання Паризького договору про створення ЄСВС у складі – Бельгії, Італії, Люксембургу, Нідерландів, Німеччини та Франції (європейська шістка)
- ✓ 27 травня 1952 підписання Договору про заснування ЄОС
- ✓ 23 березня 1957 у Римі – Договір про створення ЄЕС та Євратому
- ✓ 7 лютого 1992 (1 листопада 1993) у Маастрихті – Договір про Європейський Союз (поняття «ЄС» з'явилося під час Паризької конференції 1972 року) – єдиний внутрішній ринок, економічний та валютний союз.

Про ЄС

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Розширення ЄС:

1973 – Велика Британія, Данія, Ірландія;

1981 – Греція;

1986 – Іспанія, Португалія;

1995 – Фінляндія, Австрія, Швеція;

2004 – Польща, Угорщина, Чеська Республіка, Словаччина, Словенія,
Кіпр, Мальта, Естонія, Литва, Латвія;

2007 – Болгарія, Румунія,

2013 – Хорватія

Створення системи координації освіти в ЄС

- ✓ 1951 **Договір про ЄСВС** – фінансування Брюсселем програм професійної перепідготовки працівників; 1957 **Договір про Євратом** – створення навчальних закладів (включно до університетського рівня) для підготовки кваліфікованих фахівців; 1957 **Договір про ЄЕС** – загальні принципи реалізації спільної політики у галузі професійної підготовки для розвитку національних економік і спільного ринку
- ✓ 1973 Доповідь “*До питання про політику Співдружності у галузі освіти*”; 1974 – створення Комітету з питань освіти (МО, представники ЄК); 1974 – Резолюція міністрів освіти Про співробітництво в освіті; 1976 – *Програма діяльності у галузі освіти*, затверджена Резолюцією Ради та міністрів
- ✓ 1991 – *Меморандум про вищу освіту* в Європейському Співтоваристві
- ✓ 1992 – Маастрихтська угода – освіта – сфера інтересів ЄС
- ✓ 2000 – Лісабонський порядок денний – встановлення спільних цілей

Законодавчо-стратегічний вимір політики ЄС у галузі вищої освіти

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Маастрихтський договір 1992   Стаття 165

- ✓ Союз сприяє розвитку якісної освіти, заохочуючи співробітництво між Д-Ч, при необхідності, підтримуючи та доповнюючи їхні дії,
- ✓ дії Союзу спрямовані на
  - розвиток європейського виміру в освіті;
  - заохочення мобільності студентів та викладачів шляхом заохочення, зокрема, академічного визнання дипломів та періодів навчання;
  - сприяння співпраці навчальних закладів;
  - розвиток обміну інформацією та досвідом з питань, загальних для систем освіти держав-членів; і
  - заохочення розвитку дистанційної освіти.

Законодавчо-стратегічний вимір політики ЄС у галузі вищої освіти (2)

Стратегія «Європа 2020»:

розумне, стале, всеосяжне зростання

- ВО ключова галузь політики ЄС – прямий внесок в економіку
- до 2020 року – 40% молоді (30-34) – завершена ВО

Флагманська ініціатива Молодь у русі (Youth on the move): підвищити результативність функціонування освітніх систем та міжнародну привабливість вищої освіти в Європі

- ✓ Підвищити мобільність викладачів та студентів (програми Erasmus, Erasmus Mundus, Tempus and Marie Curie)
- ✓ Започаткувати модернізаційний порядок денний ВО (навчальні програми, управління та фінансування)
- ✓ Започаткувати промоцію підприємництва через програми мобільності молодих професіоналів

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Законодавчо-стратегічний вимір політики ЄС у галузі вищої освіти (4)

Освіта і навчання Education and Training 2020

- ✓ Підвищення рівня охоплення ВО
  - Розширення участі
  - Підвищення частки тих, хто закінчує ВНЗ
- ✓ Покращення якості та відповідності потребам
  - Забезпечення якості
  - Фінансування, яке базується на досягненнях
  - Бізнесові зв'язки університетів
  - Працевлаштування випускників

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Порядок денний модернізації систем ВО в Європі (2011) «Підтримка розвитку та робочих місць»

- ✓ Підвищити рівень охопленості ВО – 40% молоді з вищою освітою до 2020 р.
- ✓ Підвищити якість ВО
- ✓ Сприяння мобільності та міжкордонній співпраці – до 20% студентів до 2020 р., які проходять навчання в університетах інших країн
- ✓ Посилити «знанневий трикутник», який об'єднує освіту, науку та інновації
- ✓ Підвищити ефективність врядування і фінансування

Законодавчо-стратегічний вимір політики ЄС у галузі вищої освіти (4)

Оновлений порядок денний модернізації для ВО (2017)

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

- ✓ синхронізація навичок, які формує система вищої освіти з потребами ринку праці;
- ✓ перетворення вищої освіти на більш доступну, більш всеохоплюючу та збільшуючи її соціальний внесок;
- ✓ підвищення інноваційної спроможності вищої освіти;
- ✓ підвищення ефективності та результативності вищої освіти

Документи ЄС щодо забезпечення якості ВО

- ✓ Рішення Ради та міністрів освіти від 25 листопада 1991 щодо оцінювання якості вищої освіти
- ✓ Рекомендація ради від 24 вересня 1998 щодо європейської співпраці у галузі забезпечення якості ВО – започаткування прозорих систем ЗЯВО
- ✓ Рекомендація ЄП та Ради від 15 лютого 2006 р. щодо подальшої європейської співпраці у галузі забезпечення якості ВО:
  - Заохочувати ВНЗ запроваджувати/розвивати системи внутрішнього ЗЯ
  - Заохочувати агенції із ЗЯ та акредитації використовувати **Європейські стандарти і рекомендації щодо ЗЯ ВО**
  - Започаткувати **Європейський реєстр агенцій із забезпечення якості ВО** (European Quality Assurance Register in Higher Education)

- Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі ВО (2005, 2015)
- Європейський реєстр агенцій із забезпечення якості ВО (2008)
- ✓ Європейська асоціація ЗЯ (2000)
- ✓ Європейський союз студентів (1982)
- ✓ Європейська асоціація університетів (2001)

Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в європейському просторі ВО

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Цілі: сприяти спільному розумінню забезпечення якості
навчання і викладання, не зважаючи на кордони та між усіма
стейкхолдерами

Частини:

Внутрішнє забезпечення якості

Зовнішнє забезпечення якості

Агентства забезпечення якості

Standards and Guidelines for Quality Assurance
in the European Higher Education Area

Європейський реєстр агенцій із забезпечення якості ВО (2008)

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

✓ Є неурядовою асоціацією європейських агенцій із ЗЯ ВО

<http://www.eqar.eu/about/introduction.html>

✓ Мета: є забезпечення прозорості і доступної інформації про надійні агенції із ЗЯ ВО, що працюють в Європі, а також сприяння мобільності студентів та підвищення довіри до ВНЗ

✓ Розроблено і створено Групою Є4:

- Європейська асоціація ЗЯ ВО
- Європейський СС
- Європейська асоціація університетів
- Європейська асоціація ВНЗ

Забезпечення якості та акредитація

- ✓ А. – важливий метод ЗЯ в Європі
  - ✓ А. формалізоване рішення відповідної повноважної установи/агенції щодо того, чи ВНЗ/програма відповідає певним стандартам
  - ✓ А. як багатокроковий процес, що базується на зовнішньому ЗЯ:
    - Само-оцінювання/подання документації
    - Зовнішнє оцінювання незалежними експертами
    - Акредитаційне рішення – «так» чи «ні»
- Європейський консорціум з акредитації у ВО (2003)**
– взаємне визнання акредитаційних рішень

Роль Болонської декларації у забезпечення якості вищої освіти

✓ Болонська Декларація (1999) започаткувала Болонський процес

Мета – конвергенція європейських систем ВО

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

- започаткування системи академічних дипломів, які є порівнюваними та визнаними,
- створення ЄП ВО
- сприяння європейському співробітництву у забезпеченні якості освіти

Засади:

- Стратегічна рамка для Європейської співпраці в освіті та навчанні «Освіта та навчання 2020»;
- Європа 2020. Стратегія для розумного, стійкого та інклюзивного розвитку;
- Європейська співпраця у професійній освіті та навчанні на період 2011-2020.

Інші документи в Європейському просторі ВО щодо ЗЯ

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

- ✓ До Європейського простору ВО. Комюніке зустрічі європейських міністрів, відповідальних за ВО, Прага, 2001
- ✓ Створення Європейського простору ВО. Комюніке Конференції Міністрів, відповідальних за ВО, Берлін, 2003
- ✓ ЄП ВО – досягнення цілей. Комюніке Конференції Міністрів країн Європи, відповідальних за сферу ВО, Берген, 2005
- ✓ У напрямі до ЄП ВО: відповідаючи на виклики глобалізації. Комюніке Конференції міністрів європейських країн, відповідальних за сферу ВО, Лондон, 2007
- ✓ БП 2020 – ЄП ВО у новому десятиріччі. Комюніке Конференції європейських міністрів, відповідальних за ВО, Льовен і м. Лувен-ла-Нев, 2009
- ✓ Будапештсько-Віденська декларація про ЄП ВО, 2010
- ✓ Використання нашого потенціалу з найбільшою користю: консолідація ЄП ВО, Бухарест, 2013

Європейська система ЗЯ ВО

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

- ✓ Принципи (Стандарти і рекомендації щодо ЗЯ ВО)
  - зацікавленість студентів і роботодавців, суспільства в цілому у якості ВО
  - важливість автономії закладів і установ;
  - система зовнішнього забезпечення якості повинна відповідати своїй меті і не ускладнювати роботу навчальних закладів більше, ніж це необхідно для виконання цією системою своїх завдань
- ✓ Європейські стандарти щодо внутрішнього забезпечення якості у вищих навчальних закладах
- ✓ Європейські стандарти зовнішнього забезпечення якості
- ✓ Європейські стандарти для агенцій із зовнішнього забезпечення якості

Система ВО України в контексті європейської інтеграції

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

- ✓ Підписання Болонської декларації в 2005 р.
- ✓ Постанова КМ від 31.12.2005 р. № 1312 “Про невідкладні заходи щодо запровадження зовнішнього незалежного оцінювання та моніторингу якості освіти” якою затверджено Положення про Український центр оцінювання якості освіти (УЦОЯО). Починаючи із 2008 року всі вступники мали зараховуватися до ВНЗ за результатами зовнішнього тестування
- ✓ Україна стала повноправним урядовим членом Європейського реєстру забезпечення якості у 2008 року в Брюсселі (Бельгія)
- ✓ Закон «Про вищу освіту» (2014) – Розділ 5 Система ЗЯ ВО, Національне агентство із забезпечення якості ВО, наявність системи внутрішнього ЗЯ
- ✓ Закон «Про освіту» (2017) – Розділ 5: внутрішня система ЗЯ, зовнішня система ЗЯ

Дякую
за увагу!!!

Зміст лекції відображає виключно думку авторів, Виконавче агентство з питань освіти, аудіовізуальних засобів і культури (EACEA) та Європейська Комісія в сфері (вищій) освіти не несуть відповідальності за використання інформації, що міститься в ньому.